

Cieślak, Tadeusz

Emilia Sukertowa-Biedrawina

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 3, 531-532

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Emilii Sukertowej-Biedrawinie

w 75 rocznicę urodzin

numer niniejszy dedykuje

Komitet Redakcyjny oraz współpracownicy
„Komunikatów Mazursko-Warmińskich”

Emilia Sukertowa-Biedrawina

EMILIA SUKERTOWA - BIEDRAWINA

Nazwisko Emilii Sukertowej-Biedrawiny oznacza przede wszystkim jednego z najwybitniejszych badaczy przeszłości regionu mazursko-warmińskiego. Znakomita większość Jej wysiłku badawczego i organizacyjnego została poświęcona problematyce tego regionu, a wobec tego, że jest Ona pisarzem dociekliwym, płodnym, o szerokich zainteresowaniach najrozmaitszymi dyscyplinami naukowymi, powstał wartościowy dorobek o bardzo dużej liczbie pozycji i dlatego nielatwy do ujęcia w krótkie, syntetyczne omówienie. Jej prace dotyczą m. in. etnografii, historii ogólnej, historii literatury, bibliografii, historii wierzeń religijnych. W każdej z tych nauk stworzyła ona dla problematyki mazursko-warmińskiej pozycję cenną, najczęściej pionierską i zapładniającą interesującymi sugestiami w odniesieniu do dalszych kierunków badań naukowych. Od wielu lat jest rzeczą powszechnie uznaną, że bez poznania prac Emilii Sukertowej-Biedrawiny niepodobna podejmować większości zagadnień mazursko-warmińskich, gdyż stanowią one cenne pozycje zarówno w podsumowaniu dotychczasowych osiągnięć badawczych, jak i we wprowadzaniu nowych, istotnych wzbogaceń. Koncentracja zainteresowań wokół problematyki mazursko-warmińskiej nie przekształciła Jej twórczości w ciasną zaściankowość przyczynkową, gdyż poszukiwała zawsze głównych zagadnień i procesów ogólnych.

Związki twórczości p. Biedrawiny z Mazurami i Warmią datują się od I wojny światowej. W latach poprzednich zdobyła Ona uznanie społeczne za pracę organizacyjno-kulturalną wśród młodzieży robotniczej, w ruchu emancypacyjnym kobiet oraz za interesujące prace krajoznawcze, zajmujące się podkrakowskimi okolicami. Chętnie włączyła się do prac plebiscytowego Komitetu Mazurskiego, założonego w jesieni 1919 roku w Warszawie. Oddała wówczas E. Sukertowa-Biedrawina sprawie mazurskiej szereg cennych usług. W trudnym okresie poplebiscytowym zajęła się pracą wśród Mazurów na Działdowszczyźnie. W tym jedynym wielkim zbiorowisku mazurskim, które znalazło się w obrębie Rzeczypospolitej, stała się p. Biedrawina niezastąpionym energicznym rzecznikiem jego potrzeb oświatowych i kulturalnych. Była organizatorką bibliotek, wystaw, kursów, a przede wszystkim pisarzem, znawcą problemów mazurskich. Potrafiła zdobyć i utrzymać przez długie lata pozycję głównego ośrodka rzeczowej informacji o Mazurach dla społeczeństwa polskiego. Kto pragnął dowiedzieć się czegoś z tej dziedziny, pukał do drzwi p. Biedrawiny, a na pewno znajdował drogę do skarbcza wiadomości dokładnych, szczegółowych i pełnych, o interesującym go zagadnieniu. Była pełnym inwencji redaktorem „Gazety Mazurskiej” i „Kalendarzy dla Mazurów” i stworzyła im zasięg oddziaływania na całą krainę mazurską, wówczas rozdzieloną

granicami państwowymi. Popierała twórczość rodzimą, otwierając dla niej łamy redagowanego czasopisma. Rozpowszechniała najwybitniejsze osiągnięcia literatury naszej i ogłaszała utwory własne. Niestety, w 1933 roku czasopismo na skutek decyzji władz centralnych przestało wychodzić. W międzyczasie jednak p. Biedrawina stworzyła nowe warsztaty pracy narodowej, połączone z pracą oświatową, badawczą, wydawniczą. Zainicjowała w 1927 roku w Działdowie kursy społeczno-gospodarcze dla młodzieży żeńskiej Mazur i Warmii, których piękny rozwój umożliwił powołanie Państwowej Szkoły Rolniczej. Z Jej inicjatywy i starań założono szkołę mechaniczną męską. Stała się współtwórczynią Muzeum Mazurskiego w Działdowie, gromadząc przy pomocy członków Koła Krajoznawczego Młodzieży Seminarialnej zbiory sztuki ludowej, zabytki literatury ludowej, starodruki, kafle z polskimi napisami, monety. Równocześnie swoje plany, doświadczenia, osiągnięcia opisywała w prasie miejscowej, a często i zagranicznej. Ogromny wysiłek organizacyjny i pedagogiczny nie zmniejsza działalności pisarskiej p. Biedrawiny, która w tym czasie ogłasza szereg cennych pozycji o związkach Mazur z resztą ziem polskich, o wybitnych postaciach mazurskich, o dorobku literatury mazurskiej, o przeszłości Ziemi Działdowskiej i inne. Dzięki pracom pisarskim p. Biedrawiny wiemy bardzo dużo o znaleziskach, eksponatach Muzeum, które zostały zniszczone w okresie okupacji hitlerowskiej.

Mimo ciężkich przeżyć wojennych, strat osób najbliższych, zgłasza się p. Biedrawina w pierwszych dniach odzyskanej niepodległości do pracy na umiłowanym terenie Mazur i Warmii. Kontynuuje swoje dzieło pisarskie, jest niestrudzonym zbieraczem druków mazurskich, jednym z organizatorów Instytutu Mazurskiego i Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, redaguje liczne wydawnictwa, przez wiele lat kieruje Stacją Naukową PTH, a w latach ostatnich staje na czele „Komunikatów Mazursko-Warmińskich”.

Wielka ilość zajęć organizacyjnych nie przeszkodziła Jej w pracach badawczych, które poważnie wzbogaciły naukę historii o ziemi mazursko-warمیńskiej. Jej studium o Gizewiuszu, o nurcie postępowym w historii Mazur, o problemach historii oświaty na Mazurach, czy wreszcie liczne szkice biograficzne, zostały pochlebnie ocenione w środowiskach naukowych i zaliczone do istotnych osiągnięć badawczych. Referaty wygłoszone przez p. Biedrawinę na sesjach naukowych (np. w Gdańsku 1954 lub w Olsztynie 1962) wniosły odkrywcze momenty do poruszanych zagadnień, stając się okazją do dalszej dyskusji.

Spółeczeństwo Warmii i Mazur kilkakrotnie wyrażało swój hołd dla wielkiej pracy i dorobku naukowego p. Biedrawiny, a poprzez odznaczenia państwowe na wniosek PAN cała Polska Ludowa oddała Jej cześć. Dla ziemi warمیńsko-mazurskiej, dla ustalenia miejsca jej w kulturze ogólnonarodowej, dla utrwalenia pamięci o bohaterskich wielowiekowych zmaganiach narodowościowych na tej ziemi, zrobiła Emilia Sukertowa-Biedrawina bardzo dużo.

Obyśmv mogli jeszcze przez wiele lat korzystać z Jej cennych rad, sugestii i nowych prac.

Tadeusz Cieślak